

اختلال در بلع (دیسفاژی)

مقدمه

مسیری که غذا برای ورود به معده طی می کند، مسیری است که علاوه بر بلع مواد غذایی، یک وظیفه حیاتی دیگر، یعنی عبور هوای تنفسی را به عهده دارد. بنابراین هنگام انجام یک کارکرد، ساختار آن طوری تغییر می یابد که کارکرد دیگر مختل نشود و همواره بین انجام این دو فعالیت حیاتی هماهنگی وجود دارد. این مسیر همچنین یک وظیفه ارتباطی بر عهده دارد، یعنی انسان با استفاده از ساختارهای موجود در این مسیر مانند حلق، زبان، کام و... برای برقراری ارتباط از طریق گفتار استفاده می کند. به دلیل مشترک بودن مسیر این فعالیت ها - یعنی بلع، تنفس و گفتار - در برخی بیماران مبتلا به اختلالات گفتار

ناشی از ضایعه در این ساختارهای آناتومیکی یا به دلیل ضایعه در اعصاب مغزی یا مراکز عصبی کنترل کننده این اندام ها، ممکن است مشکل بلع و تغذیه هم مشاهده شود؛ بعنوان مثال در بیماران مبتلا به شکاف کام یا سرطان ناحیه دهان و حنجره و همچنین بیماران مبتلا به اختلالات گفتاری عصب زاد- مانند دیزآرتری -علاوه بر اختلالات گفتاری، مشکل بلع نیز مشاهده می شود. بنابراین با توجه به مشترک بودن ساختارهای آناتومیکی بلع و گفتار، ارزیابی و درمان اختلال بلع در ناحیه دهانی-حلقی، در حیطه وظایف آسیب شناسان گفتار و زبان قرار می گیرد.

شایع ترین عوامل بروز دیسفاژی اشاره می کنیم .

افرادی که به بیماری های عصبی مبتلا هستند مانند کسانی که دچار سکته مغزی، ضربه به سر، پارکینسون و یا ام اس می شوند ممکن است در مرحله ای از بیماری دچار دیسفاژی شوند کسانی که تحت عمل جراحی در ناحیه سر و گردن قرار می گیرند و طی جراحی ممکن است بخشی از دستگاه های مربوط به عمل بلع (در ناحیه دهان، حلق، حنجره و ...) دستخوش تغییرات ساختمانی شوند. بعلاوه طی عمل جراحی ممکن است سیستم عصبی دستگاه های مذکور تحت تاثیر قرار بگیرند .

و جهت ورود به حلق آماده خواهد شد..

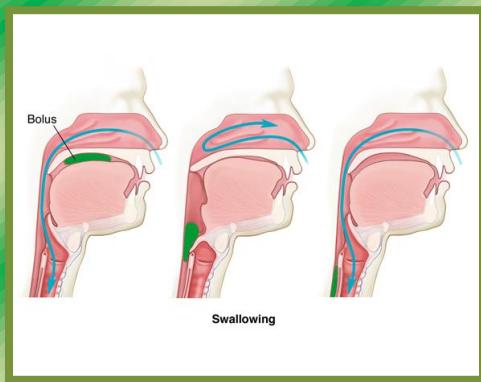
۲-مرحله حلقی: در این مرحله غذا توسط عضلات دهان و عقب زبان ، به دهانه حلق وارد می شود.
۳-مرحله مروی: در این مرحله غذا به دریچه مروی منتقل می شود و طول مروی را طی می کند.

بروز اختلال به هر دلیلی در مراحل ذکر شده منجر به بروز اختلال بلع (دیسفاژی) خواهد شد چه کسانی دچار اختلال در بلع می شوند؟

چنانچه هر یک از اجزاء سیستم عصبی و عضلانی مکانیزم بلع دچار ضایعه شوند، فرد مبتلا به اختلال در بلع خواهد شد. از بین علل گوناگون در اینجا به

اختلال در بلع (دیسفاژی) چیست؟

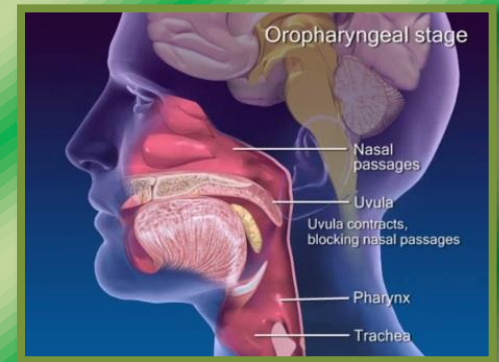
فردی که در بلعیدن مایعات یا جامدات یا هر دو دچار ناتوانی می شود مبتلا به دیسفاژی ، یا در اختلال در بلع می باشد. این ناتوانی ممکن است بصورت کامل یا نسبی بروز کند.

عمل بلع به طور طبیعی شامل مراحل زیر است:

۱- مرحله دهانی: طی این مرحله غذا جویده شده و با بزاق ترکیب می شود

مبتلا به دیسفاژی از کاهش یا افزایش ترشحات بزاق شکایت دارند که مانند کلیه موارد فوق باید مورد معاینه قرار گرفته و جهت اقدامات درمانی و توانبخشی به آسیب شناسان گفتار و زبان مراجعه نمایند

خطراتی که بیمار مبتلا به دیسفاژی را تهدید می کند؟

اگر اختلال در بلع برای مدت طولانی باقی بماند فرد مبتلا دچار کمبود آب و مایعات خواهد شد و از طرفی به علت ناتوانی در جویدن و قورت دادن

علائم بروز دیسفاژی چیست؟

بیمار مبتلا به دیسفاژی گاهی از درد در حین عمل بلع شکایت دارد و یا با خوردن غذاهایی با غلظت های متفاوت دچار مشکل می شوند. یکی از

شایع ترین علائم، کاهش یا از بین

رفتن رفلکس تهوع و رفلکس سرفه

است. از آنجایی که سرفه کردن پاسخ

دفاعی حنجره و جلوگیری از ورود غذا

به ریه هاست، لذا فقدان این رفلکس

بیمار را در معرض بروز آسپیراسیون

(ورود مواد غذایی به ریه ها) قرار می

دهد. در چنین مواردی درمان به

صورت اورژانسی صورت می گیرد

در مورد بعضی بیماران باقی ماندن

مواد مواد غذایی در حفره دهان یا

دیواره های حلق بعنوان یک علامت

تلقی می شود. درصد بالایی از بیماران

افزایش سن نیز بعنوان عاملی که منجر

به تغییر در ترشح بزاق و تحولات

ساختمانی در اندام ها می شود می

تواند به بروز دیسفاژی در افراد

سالخورده منجر شود.

بروز سوختگی های شدید در ناحیه

زبان، لب ها و دیواره های حلق که

عموما به علت برق گرفتگی یا خوردن

مایعات اسیدی و قلیایی به وجود می

آید به عنوان یکی دیگر از علل بروز

دیسفاژی به خصوص در کودکان

شناخته شده است.

دچار کاهش وزن می شود. همچنین ممکن است بیمار در معرض خطر ذات الریه یا سایر عفونت های ریوی قرار بگیرد بعلاوه ورود مواد غذایی به مجاری هوایی به منزله ی تهدید حیات وی خواهد بود.

چه کسی اختلال بلع را تشخیص می دهد؟

بیمار اولین کسی است که اختلال در بلع را تشخیص داده و وجود مشکل را اعلام می کند. در صورتی که قبلا قادر به بلع طبیعی بود، اکنون به وضوح تغییرات مکانیزم را گزارش می دهد.

وقتی فردی دچار دیسفاژی می شود توسط متخصص مغز و اعصاب ، متخصص گوارش و متخصص گفتار درمانی (آسیب شناس گفتار و زبان) و

همچنین رادیولوژیست مورد معاینه قرار می گیرد و جهت انجام اقدامات درمانی به این تیم ارجاع داده می شود

در این بین نقش مهم گفتار درمانگران جهت برنامه ریزی درمانی، ارجاع به پزشکان مربوطه و پیگیری روند درمان، حائز اهمیت می باشد .

تشخیص و درمان اختلالات گفتار، زبان و بلع کودکان و بزرگسالان
درمان تخصصی اختلالات گفتار، زبان و بلع ناشی از آسیب های
نورولوژیک اکتسابی (سکته مغزی، ضربه به سر، ام اس و...)

آسیب شناسی
گفتار و زبان

vital stim و tDCS

درمان اختلالات بلع و گفتار سالمندان

۰۳۱ ۳۲۲۰ ۲۰۷۴
۰۳۱ ۳۶۶۴ ۳۷۱۱

shohrekaviani@gmail.com

<https://t.me/STkaviani>

اصفهان- تقاطع خیابان آماذگاه و باغ گلدسته
مجتمع گلدیس- طبقه زیرین- واحد ۳۰۳